

Nr 27.

Av herr Hansson i Skegrie m. fl., om förbättring i landsbygdens postförbindelser.

I strävandena att söka åstadkomma likställighet, bl. a. ifråga om social standard, mellan landsbygdens folk och tätorternas bör landsbygdens förseende med goda kommunikationer ingå som en betydelsefull faktor. Goda förbindelser utgöra nämligen ett effektivt medel då det gäller att bryta den isolering som alltjämt måste sägas präglade landsbygdens liv. Förutom goda järnvägs- och landsvägsförbindelser utgör även en god service beträffande telefon- och postförhållandena en viktig del i ett välordnat kommunikationsväsende. Tyvärr ge de flesta av dessa kommunikationer ännu ej den standard som landsbygden bör ha rätt begära. Här nedan skola emellertid endast postförhållandena påtalas.

Redan vid 1936 års riksdag uppdrogs åt postverket att uppgöra en femårsplan avseende en mera genomgripande upprustning av landsbygdens postförhållanden. Denna plan, som sattes i verket år 1937, avbröts emellertid redan år 1939 med anledning av de genom krigsutbrottet starkt ökade statsutgifterna. Det väsentligaste innehållet i denna femårsplan var att på de flesta lantbrevbäringslinjerna åstadkomma minst en tur varje söckendag samt att även i övrigt vidtaga förbättringar i postförbindelserna. Kostnaden härför beräknades då av postverket till cirka 800 000 kr. Detta skulle innebära en ökning av verkets utgifter för lantbrevbärning med endast 9 procent. Om antalet postturer skulle ha utökats till även söndagar, alltså till att bli dagliga, skulle kostnaden härför öka nämnda siffra till 1 115 000 kr. per år. Även om kostnaderna för en sådan postgång ha betydligt ökat sedan denna beräkning gjordes, torde de dock ännu röra sig om relativt blygsamma belopp, framför allt om man bedömer dem emot den avsevärda förbättring, som denna utökning skulle ha åstadkommit för landsbygdens postförbindelser.

I motion II/369 vid 1945 års riksdag upptogs frågan om fortsättandet av den år 1939 avbrutna femårsplanens förverkligande. Såväl postverket genom sitt remissyttrande som statsutskottet i sitt utlåtande ställde sig välvilliga till motionens syfte, och frågan föranledde en positiv skrivelse till Kungl. Maj:t. Postverket ansåg för sin del lämpligt att planens förverkligande uppdelades på åren 1946 och 1947. Visserligen skedde en viss utökning under de närmaste åren, men ett fullt förverkligande av den ursprungliga planen torde ännu ej ha åstadkommit. Under de år som förflutit sedan planen uppgjordes ha också fordringarna på en tidsenlig postservice

ökats. En utsträckning av postturerna att omfatta alla veckans dagar, alltså även söndagarna, är numera på många linjer en i hög grad angelägen åtgärd. I vissa orter ha tidningarna mera allmänt börjat ge ut söndagsnummer, och denna tendens hos tidningarna spåras på många håll i landet. Söndagsutbärning genom postverkets försorg borde i dylika distrikt vara en självklar sak. En sådan utökning bör kunna genomföras samtidigt med ökning av antalet vardagliga turer inom de områden, där söndagsutbärning ännu ej är lika aktuell.

Under senare tid har ganska ofta förekommit att man indragit mindre poststationer och i vissa fall ersatt desamma med lantbrevbäringslinjer, i andra fall har så ej ens skett. Denna åtgärd kan måhända i vissa fall försvaras, men innebär i många fall en försämring av tidigare postförhållanden. Sådana åtgärder mötas också i regel av en kraftig protest från postkundernas sida. Oaktat detta ha indragningar förekommit. Innan dylika s. k. rationaliseringsåtgärder genomföras borde emellertid folkstämningen pejas, och emot en dylik opinion bör ej en indragning få företagas. Indragningen av ett postkontor innebär nämligen för postkunderna på orten en försämring, då de tidigare kunnat bli betjänta på bestämd tid på sitt postkontor, men efter indragningen måste de vid sin postlåda invänta brevbäraren, därest värdepost skall avhämtas eller lämnas. Härvid kan dyrbar arbetstid ofta gå förlorad. Den utgiftsminskning som kan inräknas för postverkets del får alltså bäras av dessa postkunder. Dylika indragningar böra därför ej få företagas utom vid särskilt exceptionella förhållanden.

Likaså förekommer att mindre lantbrevbäringslinjer sammanslås till större. Även här föreligger risken att en inbesparing för postverket vältras över på vederbörande postkunder, så till vida att posten och framför allt tidningarna i många fall komma prenumeranterna tillhanda alldeles för sent på dagen. Ur affärssynpunkt är detta en stor nackdel. Även för platsökande och för dem som söka arbetskraft föreligga samma olägenheter. Endast då alla ansträngningar att anskaffa folk till de kortare linjerna visat sig vara förgäves bör en sammanslagning äga rum, och i dylika fall böra sådana linjer i största möjliga mån motoriseras.

Naturligtvis bör postverket som affärsdrivande verk skötas efter rationella metoder, men strävandena att rationalisera verksamheten böra ej få drivas så långt, att detta kommer att innebära en försämring av den service verket har till uppgift att tillhandahålla medborgarna. Uppgiften att till statsverket inleverera största möjliga vinst bör för postverkets del vara av sekundär art. Tyvärr synes den emellertid numera ha fått karaktären av en verket åliggande skyldighet. Postverket bör dock ej ha till uppgift att vara ett slags skatteinstrument, vilket detsamma lätt kan få sken av om statens krav på vinstmedel är alltför strängt.

Inrättandet av god postservice är en så betydelsefull social åtgärd för landsbygden att en utjämning här måste ske genom att de vinstmedel som kunna intjänas i mera lättskötta områden tillföras de mera kostnadskrä-

vande postförhållandena på landsbygden. Det torde också inom postverkets vinstmarginaler finnas tillräckligt utrymme för en sådan förbättring.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen vid fastställande av investeringsutgifter för postverket under budgetåret 1950/51 måtte besluta, att den förbättring i landsbygdens postförbindelser som i motionen begäres snarast möjligt genomföres.

Stockholm den 17 januari 1950.

Anders Pettersson

i Dahl.

Gunnar Larsson

i Luttra.

Stig F. Hansson

i Önnarp.

C. O. Carlsson

i Bakeröd.

Nils G. Hansson

i Skegrie.

Hj. R. Nilson

i Spånstad.

Per Persson

i Norrby.